

Champagne 'Nukes' zijn eigen wijngaarden – Kans voor 'Belgische Mousserende Wijnen' om met hun duurzaamheid uit te pakken?

Bron: C.Hensy/Wine-searcher



De achteruitgang van Champagne van zijn eigen milieuprincipes speelt zich af in zijn wijngaarden, die steeds meer op een nucleaire woestenij lijken.

De afgelopen jaren heeft het Comité Champagne (CIVC) zich uitgesproken over zijn milieu-inspanningen en elke gelegenheid aangegrepen om op te scheppen over de vermindering van de CO₂-voetafdruk. Bovendien heeft de inzet van de regio voor een "zero herbicide"-beleid sinds december 2018 veel lucht en printtijd gekregen.

Champagne was inderdaad in 2003 het eerste wijngebied dat zijn precieze CO₂-voetafdruk heeft gemeten en de afgelopen twee decennia aanzienlijk heeft verminderd. De grootste winst was ongetwijfeld de half opgelegde overstap van de regio naar een lichtere fles een paar jaar geleden, maar sindsdien lijken de resultaten te vertragen. In februari spraken de twee covoorzitters Jean-Marie Barillère, voorzitter van de Union des Maisons de Champagne (UMC) tot 31 maart van dit jaar en Maxime Toubart, voorzitter van het Syndicat des Vignerons de Champagne (SGV), veranderde van koers bij het aanpakken van de toekomst van de regio en het weglaten van de milieuverplichtingen van 2025 (een vermindering van 25 procent CO₂-uitstoot en nul herbiciden bereiken) om in plaats daarvan te focussen op een nieuwe visie voor 2050.

Beiden bevestigden later dat het zeer onwaarschijnlijk was dat beide doelstellingen voor 2025 zouden worden bereikt, waarbij Toubart eraan toevoegde dat "herbiciden, indien verstandig gebruikt, waarschijnlijk nog vele jaren een hulpmiddel voor wijnboeren zullen blijven".

Begin april ging hij tijdens de Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AVA) van de SGV nog een stap verder en stelde dat het weglaten van herbiciden niet als "verplichting" zou worden toegevoegd aan het reglement van de regio, beter bekend als cahier des charges. In plaats daarvan blijft het een "vrijwillig en pragmatisch pad" voor de toekomst, met andere woorden een pad dat "de verlichte wijnboer" graag zou moeten inslaan.

Je kunt je afvragen wat er is veranderd tussen december 2018 en februari 2022, en het antwoord is simpel: de Franse wetgeving heeft niet de volledige herbicidebeperkingen opgelegd die worden aanbevolen door het Agentschap voor Voedsel, Milieu en Gezondheid en Veiligheid op het werk (ANSES).

Samenvatting: in november 2018 gaf ANSES opdracht tot een onderzoek naar het gebruik van glyfosaat met als doel het gebruik ervan tegen 2020 uit te bannen, in overeenstemming met het standpunt van president Macron over dit onderwerp. De resultaten van de studie, die in oktober 2020 openbaar werden gemaakt, hebben het gebruik ervan in de wijnbouw ernstig beperkt, zowel wat betreft de gebruikte hoeveelheid per hectare als de oppervlaktedekking, die was teruggebracht tot slechts 20 procent van de wijngaard. In september 2021, toen de nieuwe wetgeving werd aangenomen, werd alleen de vermindering van de gebruikte hoeveelheid per hectare gehandhaafd, wat de boodschap uitzond dat de uitbanning van glyfosaat niet zo snel zou zijn als oorspronkelijk verwacht.

Dit was niet aan dovemansoren gericht, en net zoals de wetgever zwichtte voor de pro-glyfosaatlobby's, deed Toubart dat ook, die toegaf onder druk te zijn gezet op de nul-herbicidebelofte toen hij de wijnboeren toesprak tijdens de AVA van de SGV.

Dit heeft dan ook direct resultaat gehad. De afgelopen maand zijn veel van de hellingen van de wijngaarden in de regio vernietigd door herbiciden, waardoor het weelderige groene winterlandschap is veranderd in iets dat lijkt op een woestijn op Mars. Bij Hautvillers lijken de door UNESCO beschermde wijngaardhellingen op een verlaten Syrisch slagveld, waarbij de verbrande sinaasappel slechts sporadisch wordt afgewisseld met een beetje groen - voornamelijk afkomstig van de Moët & Chandon- of Taittinger-wijngaarden, of die van een zeldzame biologische teler.

Jérôme Vanneyken, tot voor kort de vertegenwoordiger van Hautvillers bij de Association Viticole Champenoise (AVC), schat dat slechts ongeveer 20 hectare van de ongeveer 200 hectare in eigendom van telers herbicidevrij is. Gelukkig is bijna een derde van de wijngaarden van het dorp in handen van Chapmagne-huizen, en het lijkt erop dat hun wijngaarden overwegend groen zijn gebleven. Zelfs als de meeste huizen meer moeite hebben gedaan om op het nul-herbicide-pad te blijven, is het belangrijk om erop te wijzen dat sommige telers dezelfde U-bocht hebben gemaakt. Omdat er geen officiële cijfers beschikbaar zijn, moet men op zicht gaan, en op het eerste gezicht lijkt het erop dat tweederde van de dorpswijngaarden - althans gedeeltelijk - is besproeid met glyfosaat of andere herbiciden.



Hautvillers is niet het enige dorp dat door herbiciden wordt gebakken; een korte rit rond de Côte des Blancs of de Grande Vallée de la Marne toont hetzelfde verschrikkelijke landschap. Veel telers gingen ervan uit dat dit verkiezingsseizoen de hoofden van de machthebbers zou afleiden van het feit dat ze schaamteloos de wet overtreden: de beperking van 20 procent is misschien opgeheven, maar blanco spuiten blijft illegaal.

Niet dat dit de meest fervente herbicidegebruikers tegenhoudt, die inmiddels vaak glyfosaat opnieuw hebben gebruikt. Dit is ook illegaal, aangezien slechts één toepassing met een beperkte dosis officieel is toegestaan. Met het stilzwijgende akkoord van de CIVC en de weigering van de SGV

om herbicidebeperkingen op te leggen, lijkt het erop dat Champagne is teruggekeerd naar zijn oude en vertrouwde praktijken en is van plan om zijn buitensporige herbicideregime voort te zetten.

Zonder bindende beperkingen zijn er weinig prikkels voor telers om een alternatief bodemmanagement in te voeren. Je zou kunnen veronderstellen dat de huizen - of in ieder geval degenen die tot dusver geen herbiciden hebben gebruikt - telers die ze wel gebruikten, zouden kunnen straffen door hun druivenprijs te verlagen of door te weigeren de druiven te kopen. Het heeft immers weinig zin om zonder herbiciden te werken als de meeste druiven in de wijn afkomstig zullen zijn van bespoten wijngaarden.

Hoewel dit misschien logisch lijkt, weet iedereen dat dit niet zal gebeuren. Deze huizen hebben misschien het belang van een "groen" imago begrepen, maar ze zijn net zo terughoudend als de CIVC en SGV om de wet vast te stellen en een verandering van de wijnbouwpraktijk af te dwingen.